

**VİYANA KUŞATMALARINI ANLATAN KALMAN HALK ŞARKISI
ÖRNEĞİNDE TÜRK İMAJI**

Leyla Cosan*

ÖZET

Türklerin Alman edebiyatında sıkça yer aldığı bilinmektedir. Türklerin Avrupa'daki imajlarını belirleyen temel unsurlardan biri olmuştur. Almanca konuşulan bölgelerde oluşan ve "Türk şarkıları" diye adlandırılan Alman halk şarkıları özellikle de 16. ve 17. yüzyıllarda halk edebiyatı içerisinde oldukça sevilen bir tür olarak yerini alır. Hristiyan dünyasının Türkler tarafından sürekli tehdit edilmesine paralel olarak "Türk şarkılarında" da muazzam bir artış gözlenebilmektedir. Türklerin "zulmünü" anlatan bu şarkılar Hristiyan toplumunu cesaretlendirmeye ve Türklere karşı savaşılmaya çağırır.

Bu bağlamda incelenen şarkılardan biri I. Viyana kuşatması, diğeri ise II. Viyana kuşatması dönemine ait olan şarkılardır. Birinci Viyana kuşatması döneminde korkulan Türk imajı hakimken, II. Viyana kuşatmasından, dolayısıyla da Türklerin yenilgilerinden sonra korkulan Türk imajının yerini alay figürü olan Türkler alır. Viyana kuşatması dönemine ait olan iki şarkı örneğine dayanarak değiş

eden Türkler³ Alman halk şarkılarının da odak noktasını oluşturmaktadırlar. Bu tehditler sonucu Türklere karşı propaganda niteliği taşıyan yayınların her türlüünde muazzam bir artış görülmektedir⁴. Buna "Türk şarkıları" da dahildir.

Almanya'da ve Almanca konuşulan diğer bölgelerde ortaya çıkan , Alman halk şarkıları arasında yer alan ve "Türk şarkıları" diye adlandırılan bu tür, 14. yüzyılın sonlarından 19. yüzyılın ortalarına kadar görülebilmektedir⁵. Tarihlere bakıldığında bu Osmanlıların Avrupa'da ilerlemeleri ve Avrupa'dan çekilmeleri ile yakından ilişkilendirilebilir. "Türk şarkıları" özellikle de 16. ve 17. yüzyıllarda Alman halk edebiyatı içerisinde oldukça sevilen bir tür olarak yerini alır.

Zaten askerliğin ya da savaşın konu edildiği halk şarkılarında "bir yandan vatandaşlarda savaş azmi, korkusuzluk ve cesaret uyandırılmaya çalışıldığından savaştaki yaşantı övülür hatta idealize edilir"⁶. Diğer yandan savaşla ilgili memleket ya da sevgili hasreti, "ölüm korkusu, yaralanma, sakatlanma ve ölüm gibi acı tecrübeler dile getirilir".⁷ "Türk şarkılarında" ise özellikle Türklerin sözde "zulmüne"

³ Hristiyan dünyasının Türkler tarafından tehdit edilmesiyle ilgili bazı önemli tarihler: Konstantinopol (1453), Otranto (1480), Rodos (1522), Mohaç (1526) ve Türklerin Viyana kapılarına dayanması (1529).

⁴ "Türk yayıncılığı" (Türkenpublizistik) yani Türkler hakkındaki yayınlar kavramı altında Türklerle ilgili propaganda niteliği taşıyan basın yazılarının tümü kastedilmektedir. Kühlmann, Wilhelm: "Der Poet und das Reich-Politische, kontextuelle und ästhetische Dimensionen der humanistischen Türkenlyrik in Deutschland". Guthmüller, Bodo; Kühlmann, Wilhelm (Hg): *Europa und die Türken in der Renaissance*. Tübingen: Max Niemeyer, 2000, 196; ve Dellal, Nevide Akpınar: *Alman Kültür Tarihi'nden sevgili Tarihi ve yazınsal eserlerde Türkler: (Avrupa'da Türk imgesi'ne bir katkı.)* Ankara: Kültür Bakanlığı, 2002, 101-113.

⁵ Şarkılar için bkz. Özyurt, Şenol: *Die Türkenlieder und das Türkenbild in der Deutschen Volksberlieferung vom 6. bis zum 20. Jahrhundert*. München: Wilhelm Fink, 1972.

Alman halk şarkılarında ve şiirlerinde Türk konusunu inceleyen diğer bir isim ise Battal İnandı'dır: İnandı, "Mandelreiss: "Türkler geliyor" (Der Türkenscrei)" adlı çalışmasında 13.-16.yüzyıl halk şarkıları arasında yer alan bir şiir incelemiştir. Şiirde İstanbul'un fethedilmesi konusu işlenmekte ve "Türk tehlikesinin" sadece Hristiyanların birlikte hareket etmesiyle yok edilebileceği görüşüne yer verilmektedir. İnandı, Battal: Mandelreiss: "Türkler geliyor." Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, *Fakülte Dergisi* Cilt XXXIII-Sayı 1-2, 1990'dan ayrıbasım. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi, 1990, 243-259.

İnandı, diğer bir çalışmasında 1416-1472 yılları arasında yaşamış olan ve Türk konusunu işleyen Michel Beheim'in şiirlerini ele almıştır. İnandı, Battal: "Türkleri konu alan Manzumeleriyle Michel Beheim. Ankara: 1994.

⁶ Öztürk, Ali Osman: *Das deutsche und türkische Volkslied als sprachliches Kunstwerk*. Konya: Doktora tezi, 1990, 179.

⁷ Öztürk, Ali Osman: *Das deutsche und türkische Volkslied als sprachliches Kunstwerk*. Konya: Doktora tezi, 1990, 179. Ali Osman Öztürk'ün Almanya'da yayımlanan *Das türkische Volkslied als sprachliches Kunstwerk, Studien zur Volksliedforschung* adlı çalışması Türkiye'deki türkülerini inceleyen bir çalışmadır ve doktora tezinin bir bölümünüünden meydana gelmektedir. Bu çalışmada kaynakça olarak değerlendirilen doktora tezi ise Almanya'da yayımlanan çalışmayı da kapsamakla beraber daha geniş kapsamlı olanıdır. Kaynakça olarak değerlendirilen bu çalışma/doktora tezi Alman halk şarkılarını ve Türkiye'deki türkülerini inceleyen ve ayrıca karşılaştıran bir çalışmadır. Öztürk, Ali Osman: *Das türkische Volkslied als sprachliches Kunstwerk, Studien zur Volksliedforschung* Bd. 15. Bern: Peter Lang, 1994.

yer verilir ve şarkılar Hristiyan toplumunu cesaretlendirmeye ve Türklere karşı savaşmaya çağırır.

Türk şarkılarının içerikleri hakkında

Türk şarkıları dünyevî ve dinî olmak üzere ikiye ayrılır. Özyurt'un Almanya'da yayımlanmış olduğu doktora tezi "Türk şarkılarındaki" Türk imajını inceleyen en önemli ve kapsamlı kaynakçalar arasında yer almaktadır⁸. Özyurt "Türk şarkıları" antolojisinde 112 dünyevî ve 43 dinî "Türk şarkısı" tespit edip derlemiştir.

Dünyevî "Türk şarkıları" tarihî olayları anlatan şarkılardır. Tarihi olayları konu olarak işlemelerinden dolayı kimi zaman bu şarkılar "tarihi halk şarkıları" olarak da adlandırılmıştır. Dünyevî "Türk şarkıları" işledikleri konuları bakımından ayrıca savaş şarkıları, kuşatma şarkıları, övgü şarkıları, alay şarkıları olarak da kendi içlerinde ayrılmaktadır. "Savaş şarkılarında" yenilgi ya da galibiyet konusu işlenir ve Türklerin savaştaki "zulümlerine" yer verilir. "Kuşatma şarkılarının" dünyevî şarkılar arasında özel bir yeri vardır. Bu şarkılarda hem Hristiyanların, hem de Türklerin kuşatmaları konu olarak işlenir. Ancak ağırlıklı olarak Türklerin kuşattığı şehir ve kaleler (örneğin Viyana, Belgrad, Kanice) ele alınır ve kuşatmayla ilgili tüm detaylara yer verilir. "Övgü şarkılarında" ise övgüye değer bulunan savaş kahramanları, komutanlar, generaller, krallar, prensler, kontlar gibi ve bunların savaştaki kahramanlıkları, yaralanmaları ya da ölümleri anlatılır. "Alay şarkıları" ise Hristiyanlığın düşmanı olarak kabul edilen Türklere yönelik yazılmıştır. Hristiyanların kazanmış olduğu askerî başarılar bu şarkıların temelini teşkil etmektedir. Alay konusu edilenler ise düşmanın yönetici tabakadan seçilir⁹.

Dinî şarkılarının içerikleri de genelde Türklerle yapılan savaşlardır, ancak savaşlar ağırlıklı olarak dinî yönlerden değerlendirilir, Türklerin Hristiyan ülkelere verdikleri zararlar anlatılır ve Tanrı'ya yardım etmesi için yakarılır. Dinî şarkıların çoğu kilise şarkıları olarak da kabul edilmekte ve kilise şarkıları kitaplarında yer almaktadır. Dinî Türk şarkıları, siyasî ve dinî konuları işlemekle beraber Hristiyan dünyasını, kayzeri ve prensleri birleşmeleri için çağrıda bulunur. Dinî şarkıları da işledikleri konulara göre ana başlıklara ayırmak mümkündür. Bu başlıklardan bazıları

şöyledir: Düşman Türkler, ahlâksızlığın timsali Türkler, Tanrı'nın bir cezası olarak Türkler, Hristiyanlık inancının tehdidi olarak Türk "zulmü", alay figürü olarak Türk, Hristiyanlar arası bütünlük için çağrı, Tanrı'ya ve Meryem Ana'ya yardım çağrıları v.s

10.

İkinci Viyana kuşatması ve Türklerin bu kuşatmadaki yenilgileri Türk şarkıları açısından bir dönüm noktası oluşturmaktadır. Çünkü bu yenilgi ile birlikte var olan Türk imajı da değişime uğramaktadır. Bu şarkılarda Hristiyanlığın düşmanı olarak kabul edilen Türkler¹¹ alay konusu edilirler ve bir zamanlar korku saçan Türk'ün yerini bu tarihten sonra alay konusu olan Türkler alır¹². Özellikle Osmanlı İmparatorluğu'nu temsil eden isimler figür olarak tercih edilir ve şarkılarda konuşturulur. Bazen her iki kültürün önemli şahsiyetleri karşı karşıya getirilerek şarkılarda diyalog kurarlar. Bu diyalogların tümünde hedef, düşmanı küçük düşürmek ve gülünç hale getirmektir.

Hristiyanların askerî başarıları üzerine kurulu olan bu şarkılar genelde halkın anlayabileceği yerel ağızlarla ya da diyalog şeklinde yazılmıştır. Anlaşılabilirliği ve etkiyi artırabilmek için şarkılarda hakaretler, yabancı sözcükler ve deyimler sıkça kullanılır¹³.

Alay figürü Türk'ü daha iyi tanımlayabilmek ve tasvir edebilmek için farklı dönemlere ait iki şarkı karşılaştırılacaktır. Birinci şarkı 1.Viyana kuşatmasını, ikinci şarkı ise 2. Viyana kuşatmasını anlatan bir şarkıdır. İkinci şarkıda Türkler alay figürü olarak yer alır. Bu iki şarkıya dayanarak, Türk'e bakış açısının ne denli değiştiğini ve bu değişimin şarkılara etkisi anlatılmaya çalışılacaktır.

I. Viyana ku atmasında korku figürü olarak Türk

⁹ Özyurt'un sınıflandırmalarına göre 20 savaş şarkısı, 18 kuşatma şarkısı, 24 Övgü şarkısı, 8 alay şarkısı bu kategori içerisinde yer almaktadır. Bkz. Özyurt, 85-135.

¹⁰ İncelenen iki şarkı da dünyevî "Türk şarkısı" olduğundan, dinî "Türk şarkılarında" işlenen konuları sadece başlık olarak vermeye uygun buldum, zaten kanaatimce başlıklar da içerikler hakkında fikir verebilecek niteliktedir.

¹¹ İnandı spesifik bir Türk imajının ortaya çıkışını şu şekilde açıklamaktadır: "Osmanlı Devleti'nin kuruluşundan Rumeli'ye geçişine kadar olan dönemde Türk imajı, genel olarak Müslüman imajının bir parçasını teşkil etmiştir; (...). Ancak 14. yüzyıldan itibaren Osmanlı Devleti'nin giderek güçlenmesi ve Batı tarafından bir "tehlike" olarak algılanmasıyla spesifik bir Türk imajı ortaya çıkmıştır". Bu spesifik Türk imajı ise "Türk şarkılarında" da ortaya çıkmaktadır. Şarkıların genelinde Hristiyanların düşmanı olarak nitelendirilen Türklerdir. Bkz. İnandı, Battal: "Alman halk şirindeTürkler (13.-16.yüzyıl)". Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, *Fak lte Dergisi*, Sayı: 369'dan ayrışım. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi, 1993, 101-102.

¹² Özyurt çalışmasında Türklerin alay figürü olarak yer aldığı çok sayıda şarkıya da yer verir. Bu şarkılar arasında oldukça çarpıcı örnekler de vardır: Örnek olarak bakınız: 34, 35, 37, 39, 45, 51 70, 73, 103 numaralı şarkı örneklerine. Bu örneklerin tümünde Türkler alay figürü olarak yer alır.

Bu bağlamda incelenen şarkı I. Viyana kuşatması (1529) dönemine ait olup, Türklerin kuşatma sırasındaki eylemlerinden ve özellikle de sözde "zulümlerinden" bahseder. Türk sözcüğü bile tek başına korku çağrıştıran bir kavram olarak belleklerde yer ettiğinden Viyana'nın ve dolayısıyla Avusturya'nın böyle bir tehdit altında olması Almanya için büyük bir sorun teşkil etmektedir. Bu tehdidin üstesinden gelebilmek için Hristiyanlığın birlik ve bütünlük içinde hareket etmesi artık zorunludur.

“Zalim Türk” imgesi artık hikâyelerin ve şarkıların kaynağını oluşturmakta, ve sürekli olarak işlenmektedir. Alman halkı için sınır tanımayan bir konu olan Türk korkusu ve “Türklerin zulmü”, yeni tehditlerin ortaya çıkmasıyla hayal gücünü sürekli kamçılıyarak yeni hikâyelerin kaynağını oluşturmaktadır¹⁴. “Türklerin kuşattığı bölgelerde ya da ülkelerde şehirleri yakıp yıkmaları ve insanlara uyguladıkları insanlık dışı tavırlar” gibi iddialar şarkılarda dile getirilir¹⁵. Bu iddialarla ilgili tüyler ürpertici hikâyelerin Almanya'ya ulaşmasıyla korkunun boyutları artık sınır tanımaz hale gelir. Türklere karşı savunma, ahlâki bir zorunluluk ve büyük bir sorumluluk olmasına karşın Hristiyanların bir bayrak altında birleşememeleri ve dolayısıyla da Türklere karşı güç birliği oluşturamamaları halkın tepkisinin artmasına neden olur. Türklerin gücünü yitirmeyip ele geçirdikleri bölgelerde gücünü pekiştirdiğini ve Türklere karşı girişimlerin başarısızlıkla sonuçlandığını görünce ümitsizlik ve korku da iyiden iyiye artar. Zengin-fakir, katolik-protestan bu durumdan aynı şekilde etkilenir ve halkın tümünü kapsayan bu korku nesilden nesile aktarılır. Halkın en büyük arzusu Türklerin Avrupa'dan çıkarılmalarıdır.

İncelenen ilk şarkı *Yeni bir şarkı. Viyana şehrinin Türkler tarafından kuşatılmasıyla ilgili t m eylemler* başlığı ile yayımlanır ve Viyana'nın 1529 yılında Türkler tarafından ilk kez ciddî anlamda kuşatılmasını anlatır. Kuşatma 22.09' dan - 15.10. 1529' a kadar sürer. Ancak şehrin iyi savunulmasından ve erzak yetersizliğinden ötürü Türkler kuşatmadan vazgeçmek zorunda kalırlar. Bu şarkıda

¹³ Bkz. Özyurt, 98.

¹⁴ Özellikle 16.yüzyılda Türklerin gelenek ve görenekleriyle ilgili çok sayıda bilgi bulunmaktadır. Bu bilgilerin çoğu gezginlerden, esirlerden ve diplomatlardan elde edilmiştir. Bu bilgilerin bazıları olumsuzken diğerleri ise genelde Türklerin olumlu özelliklerine yer vermekte ve Avrupa'daki korkuları gidermeye yöneliktir. Bunlar Göllner'e göre ağırlıktadır. Göllner, 299-332. Göllner, Carl: *Turcica Bd. Die T rkenfrage in der ffentlichen Meinung Europas im 6. Jahrhundert*. Baden-Baden: Koerner, 1978.

¹⁵ Özyurt, 22.

işlenen temel konu Türklerin bu kuşatma sırasında işledikleri sözde “zalimce eylemleridir”¹⁶.

Şarkıda genç yaşlı ayırt edilmeksizin bütün Hristiyanlara seslenilir:

"Siz seçilmiş Hristiyanlar

İster yaşlı, ister genç dinleyiniz

Sizlere şimdi anlatılanları

Avusturya'nın Viyana şehrindeki

Ağır kuşatmayı..."

Şarkıda şehrin adım adım kuşatılması ile ilgili olarak tüm detaylara yer verilir, kuşatma tarihi ve kuşatma ile ilgili diğer tarihlerin tümü yer alır¹⁷. Böylece dinleyici de dinlediklerinin doğruluğundan şüphe duymaz. Her kıtada bir gün içerisinde Türklerin yaptıkları ve Avusturya'lıların direniş çabalarına yer verilir. Şarkıda ağırlıklı olarak Türklerin toplam 24 gün içerisinde Viyana şehrine verdikleri zararlar anlatılır. Burada zararlardan daha önemli olan ve duygusal manipulasyon ve propaganda niteliği taşıyan iddialar ise “Türklerin kadın ve çocuklara yaptıkları zulümlerdir”. Bunlara göre “Türkler köy ve pazar yerlerini yakıp yıkmakla kalmamışlar, erkekleri esir almışlar, kadın ve çocukları ise öldürmüşlerdir”¹⁸. Bundan dolayı Hristiyanlar şarkının sonunda tekrar Hz. İsa'ya yakararılırlar ve Hristiyan cemaatini "köpek" diye nitelendirilen Türklerden koruması dileğinde bulunurlar. Şarkıya göre Türkler Viyana şehrinde kaldıkları sürece her yeri yakıp yıkar ve adeta katliam gerçekleştirirler. Örneğin, 26 Eylül tarihinde iki köprü yıkarlar ve bu da Viyana şehrinin büyük sıkıntıya sokar¹⁹. Şarkının başka bir yerinde ise Türkler 9 Ekim tarihinde öğleden sonra saat 4' de Sen Klar' daki kale surlarını iki yerden geçerler²⁰. Ayrıca Viyanalıların savunma çabalarına da yer verilir ve tonlarca barutu düşmanın elinden kurtardıkları vurgulanır²¹. Şehrin surları düşman barutuyla büyük zararlar görür ve barutla yapılan bu saldırı sonucunda surda büyükçe bir delik açılır, Viyanalılar adeta yas tutarken, Türkler daha da kenetlenir:

¹⁶ Bkz. Özyurt, 12, 24, 53, 88, 89, 102.

¹⁷ Yirmi beşi sabahı/ Eylül ayının/ Viyana şehrinin endişe alır, /çünkü Türkler görünür / üç küme halinde meydana / yatar böylece pusuya/ Stuben Kapısı'nın önünde, bildiriyorum, /Kerner Kapısı ve Burg Kapısı'nda. Bkz. 2 ve 5 no'lu kıtalara.

Stubenthor (ev kapısı), Kernerthor (Esas Kapı), Purgthor (Kale Kapısı) şehrin surlarındaki belli başlı kapılara verilen isimlerdir. Günümüzde de bu surların kalıntılarını görmek mümkündür.

¹⁸ 36 no'lu kıta.

¹⁹ 6 no'lu kıta.

²⁰ 16 no'lu kıta.

²¹ 18 ve 30 no'lu kıtalar.

"Yarım saat sonra
bir gözcü varır oraya:
Kerner kapısından dokuz kulaç ötede

da anlaşıldığı gibi Türkler başarısız kuşatmalarından dolayı dayağı hakkederler²⁴. Kara Mustafa Paşa yönetimindeki ordu 14 Temmuz 1683 yılında Viyana'ya ulaşır, ancak iki aylık bir kuşatmadan sonra Kara Mustafa Paşa şehri ordusuyla terk etmek zorunda kalır, çünkü ordunun diğer bölümü Kahlenberg'deki savaşı (12.9.1683) kaybeder. Başarısızlıkla neticelenen ikinci Viyana kuşatması sonucunda şarkılardaki Türk imajı da değişir ve korku saçan Türk tipi yerine alay konusu olan Türk tipi yer alır. İncelenen bu şarkıda da bu değişimi görmek mümkündür, çünkü bu defa da Hz. Muhammed ile Kara Mustafa Paşa alay konusu edilirler. Hikâyenin bir Türk'ün, üstelik bir vezirin ağzından anlatılmış olması çarpıcılığı iyice artırmaya yöneliktir. Propaganda bu tür şarkılarda da devam etmekte, ancak nitelik değiştirmiş olarak karşımıza çıkmakta. Türklerin alay figürü olarak yer aldığı şarkılarda, Türklerin verdiği zararlar yerine, onlara verilen zararlar ve içine düştükleri durum, hissettikleri utanç anlatılır. Son olarak vurgulanılması gereken ise Türklerin alay figürü olarak yer aldığı şarkılarda dinî ve manevî değerlere saldırı yoğunluğunun korkulan Türk figürünün yer aldığı şarkılara oranla daha da artmış olmasıdır.

Şarkının hemen başında Müslümanların bulunduğu içler acısı durum şarkının başındaki "ah" sözcüğü ile vurgulanır. Türklerin alay figürü olduğu şarkılar, diğer Türk şarkılarıyla kıyaslandığında bazı farklılıklar hemen göze çarpmaktadır. Bu farklılıkların en belirgin olanı şarkının içindeki hakaret içeren sözlerin çokluğudur. Almanlar propaganda niteliği taşıyan bu şarkıda Tanrı-insan, Peygamber-insan ilişkilerindeki kendi anlayışlarını Türklere uyarlayarak, Türkler için hiç de gerçeği yansıtmayan ifadeler kullanmışlardır. Şarkıda Türklerin başarısızlıklarını Allah'a, Peygamber'e ve Kur'an'a bağladıkları ve kendilerine yardım etmediği için bunlara hakaret ettikleri gibi Türklerin anlayışlarına hiç de uymayan iddialar vardır. Burada Alman ve Hristiyan anlayışlarında görülen ve kökeni Hristiyanlık öncesine dayanan bir din anlayışının Türklere uyarlanmak istediğini görebilmekteyiz²⁵. Örneğin ilk

²⁴ Schimmel de çalışmasında "Türk şarkılarında" bir değişim olduğuna değinmekte ve bu değişimi Türklerin Viyana'dan çekilmesi ile ilişkilendirmekte. Bkz. Schimmel, Annemarie: "Orientalische Einflüsse auf die deutsche Literatur." See, Klaus von/ Altenhofer, Norbert/ Aley, Peter: *Neues Handbuch der Literaturwissenschaft Bd. Orientalisches Mittelalter*. Wiesbaden: Aula-Verl., 1990, 546-562.

²⁵ Cermenlerden kalan bu anlayışa göre din olgusu karşılıklı bir ilişkiye dayanmaktadır. İnsan Tanrı'ya hizmet etmekle ne kadar yükümlü ise, Tanrı da insana o derece bakmakla ve korumakla yükümlüdür. Bu anlayışın izlerine Ortaçağ döneminde de rastlamak mümkündür. Söz konusu anlayışın izlerini yansıtmaması bakımından Wolfram von Eschenbach'in 1198-1210 yılları arasında yazmış olduğu *Parzival* adlı destan örnek gösterilebilir.

kıtada Hz. Muhammed'e "Türk soyunun yalancı Tanrısı" diye hitap edilir. Diğer farklılık ise bu şarkının Türklerin perspektifinden yazılmış olmasıdır. Şarkıda Türkler kendi inançlarını ve Peygambere duyulan güveni sorgularlar. Bu güven ve inanç artık sarsılmıştır ve sorgulanmaya başlanmıştır. Çünkü şarkıda Peygamber kendisine inananları yarı yolda bırakmıştır. Şarkıya göre galibiyet sözü veren Peygamber, yenilgiye maruz kalan insanların öfkelenmesine neden olur. Elbette Almanların sarsılmaz gücü de vurgulanır. Şarkıya göre Türkler yenilginin getirdiği hayal kırıklığından dolayı Peygamberlerine isyanlarını şu şekilde dile getirirler:

"Bu mudur karşılığı
seni Tanrı'nın oğlundan²⁶ çok saymanın bedeli
Camilerde yakarıp
Mırıldanıp dualar edip
Ve bunların sonucunda
Düşmek bu durumlara".

İsyan sadece Peygambere hakaret ile sınırlı değildir. Bunun ötesinde şarkıdaki Türkler Kuran'a da hakaretler yağdırır:

"Senin yalancı Kuran'ına,
Ne kadar saygı gösterdik!
Her yere yanımızda götürdük
Sanki İncil'mişcesine,
Meğer hikâyeler varmış içinde
Bizi bu kadar aldatan".

Şarkıda Kara Mustafa Paşa ile de alay edilir. Kara Mustafa Paşa acınacak durumda biri gibi gösterilir ve şarkıda çaresizliğini, içler acısı durumunu dile getirir:

"Ben zavallı bir başvezirim,
Artık birşey yok yapılacak!
Alman güçleri beni kovalayacak"

Sava

Budur budala olan n tek kaza²⁷ç

Be bucuk milyon²⁸

Ve i neleyici alaylar

Çok de erli sancaklar

Ve elden giden atlar"

Osmanl karargah n n Hristiyanlar n eline ~~di~~esiyle "büyük mebla

Viyana şehrini ele geçirdiğini zannettiği için, kendisini "budala"³¹ diye tanımlayan vezir, artık kendi kendini övmeyi de bırakır, çünkü herşey aleyhine döner. Şarkıda kısaca Stahremberg'in cesaretinden de bahsedilir. Stahremberg kontu ise 9 Ekim'de gerçekleştirilen ikinci bir muharebede Hızır Paşa'yı 7 bin askeri ile birlikte ölüme göndermiştir.

Vezirin başarılı olma çabalarının tümü şarkının gidişatından da anlaşıldığı üzere boş

şarkının örtüştüğünü görebilmekteyiz, çünkü IV. Mehmet, Kara Mustafa Paşa'nın ölüm fermanını verir³³.

Durumunun iyice kötüye gitmesinden ötürü, vezir Müslüman olduğu için pişmanlık duymaya başlar. Hristiyan olmuş olsaydı eğer, bütün bunların başına gelmeyeceğini şu sözlerle ifade eder:

"Sana güvenmişim ben,
Aman ne de güzel, ne de güzel korudun beni sen
Altüst ettin herşeyi
Ah keşke Hristiyan olsaydım ben
Daha iyi durumda olurdum o zaman
Çünkü yalancısın sen"

Şarkının son kıtalarında ise Uyvar (Neuhäusel) şehrinin ölüm döşeğinde, yani elden gitmek üzere olduğu vurgulanır ve Budin (Ofen) şehrinde Türklerin büyük kayıplar verdiği belirtilir³⁴.

Şarkıda ayrıca Türklerin verdiği kayıplara ve zararlara geniş yer verilir. Örneğin 22'ci kıtanın tümü savaşta elden giden "develere" ayrılır.

"Neredesiniz ey develer
Tam 900 adet saydığım develer?
Almanlar şimdi sizi
Kendi ülke ve topraklarına götürür
Ve aynı zamanda bizi
Tabana kuvvet evlerimize gönderir".

Son iki kıtada ise Türklerin Viyana'yı sonsuza dek büyük bir hüznle terk edişleri anlatılır. "Elveda cesur Viyana!" Saksonya'lılara ve Bayreuth'lulara verdiği zararlardan dolayı, pişmanlık duyuyormuşçasına bir ifade kullanan vezir, sonunda tüm çabaların boşa çıkmasıyla, yenilgiyi şu sözlerle kabul etmek zorunda kalır.

"Utañ içinde itiraf etmeliyim,
Galibiyetin sizin olduğunu söylemeliyim".

Şarkının sonunda ise Leopold'a övgüler yağdıran vezir: "Yaşasın sizin Leopold'unuz" der ve sözlerine şöyle devam eder:

"Buralardan çekip giderim

³³ Bkz. Jorga, Nicolae: *Osmanlı Tarihi IV*, 175.

³⁴ Bkz. 22. no'lu kıta. Uyvar ve Budin şehirlerinin Türklerin elinden kurtarılmasıyla ilgili çok sayıda şarkı mevcuttur.

Zavallı bir alçak olarak terk ederim".

Sonuç

İki şarkı kıyaslandığında ortaya çıkan en önemli sonuç, artık Hristiyanların kendilerine olan güveninin yerine geldiğini görebilmemizdir. Türklerin korku figürü olarak yer aldığı şarkılarda sürekli birlik-beraberlik olgusu üzerinde duran Hristiyanlar elde edilen galibiyetlerden sonra şarkılarında da bir değişikliğe giderler. Türklerin alay konusu olduğu şarkılarda bunu propaganda malzemesi yapma gereksinimi kalmamıştır, çünkü Türk korkusu Hristiyanların gözünde tarihe karışmıştır. Dinler savaşı nihayet Hristiyanların lehine sonuçlanmıştır. Zaten şarkılarda da bu savaşlar genellikle Hristiyan-Müslüman savaşı diye adlandırılır. Elde edilen galibiyet öylesine sevindirmiştir ki Hristiyan camiası, sevinçlerini abartılı şekilde dile getirmekte sakınca görmezler. Ancak dile getirilen sevinç beraberinde hakaretleri de getirir. Hakaretler ise sadece düşmana yönelik değildir, aynı zamanda düşmanın dinî inançlarını da kapsamaktadır. Türkleri yenmenin şeytanı yenmekten daha güç olduğuna inanan Hristiyanlar, bu kez Türkleri, yani “şeytanları” yenmiş olmanın gururuyla olacak yüzyıllardır belleklerde yer eden Türk korkusunun izlerini tamamen ortadan kaldırma hedefi güderler. Sonu gelmeyen korkular ise büyük bir olasılıkla Hristiyanlığa duyulan güvenin de sarsılmasına neden olmuş olacak ki, Müslümanlığın üstün din olmadığı şarkılarda vurgulanır ve şu açıklamalarla inandırıcı kılınmaya çalışılır. Şarkıya göre Türklerin dini, üstün din olmuş olsaydı eğer, bu din onları bu yenilgiden kurtarırdı. Yüzyılların korkusunu ve Türklerin yenilmez olduğu inancını da artık üzerinden atmaya çalışan Hristiyan dünyası, elde edilen bu galibiyetlerle, kendi dinlerine de tekrar sıkı sıkıya bağlanabilmişler ve inançlarını pekiştirebilmişler. Hristiyan dünyasının üst üste yaşadığı yenilgilerin sonu gelmiştir, utancın yerini galibiyet almıştır ve üstünlük hissini beraberinde getirmiştir.

**Ein neues lied.
Der ganz handl der türkischen belegerung
der stat Wien³⁵**

1) Ir Christen außertelet
nun höret alt und jung,
wie euch hie wirt erzelet
die schwer belegerung
stat Wien in Osterreiche
von dem türkischen hund,
all gar stück ordenleiche
von tag zu tag und stund.

2) Als man zelt tausent jare
fünf hundert, merket wie,
neun und zweinzig fürware
nach der ge.8095()-lurt Chrisrisrisr

grieffen sie grausam an,
doch sie geschlagen woren,
ruckten mit schand darvan.

14) Und den sibenden tage
umb zwei nach mitternacht
ein lerman wurd geschlage,
ein schlachtordnung gemacht:
darinn stund man lang weile,
der Türk wolt nicht hinan,
doch etlich tausent pfeile
thet als der schnee hergan.

15) Des monat an dem neunden
zwischen acht und neun or
da sach man von den feinden
ein zug gem Schottenthor;
ein lerman ward geschlagen,
man sach manch künen man;
die feind dorftens nicht wagen,
die stat zu greifen an.

16) Nach mittag umb vier ure
die statmaur bei sant Klar
an zweien orten wure
zerfelt, zersprenget gar,
mit pulver untergraben;
da ward ein lerman groß
der Türk wolt gstürmet haben,
vertrieb in mit geschoß.

17) Am zehenden des mones
umb vier nach mitternacht
ein lerman ward on schones:
vierzig knecht hetten acht
mit etlich Hispanischen
fielen hinauß allein,
thetten im feld erwischen
fünf camel, brachtens nein.

18) Auf disen tag auch haben
etlich unser lanzknecht
an der mawer im graben
gar weislich außgespecht
etliche pulvertunnen;
sie saumbten sich nit lang,
mit gwerter hand gewonnen,
des habens immer dank.

19) Den eilften tag darnache
des monats umb vier urn
ist das zimmer und dache
wol von dem Kernerthurn
von dem schütten und knallen
unsers geschützes not
rag auf die erd gefallen,
schlug etlich knecht zu tod.

20) Nach einer halben stund after
ward erst ein lerman doch:

vom Kernerthor neun klafter
wurd gar ein weites loch
zersprenget in die statmawer
mit pulver von dem feind;
des stund die stat in trawer,
der Türk sein volk vereint.

21) Ein sturm ward angeloffen
vom Stubenthor biß on
sant Lorenzen getroffen;
die knecht beliebten ston,
der Türken lagen nider
bei tausent an der zal,
auf unser seit herwider
fünfzehen überall.

22) Den zwelften tag ward balde
nach zweien ein lerman,
der Türk sein volk mit gwalde
zum sturm trieb hinan;
mit kolben thet mans firmen,
schlug etlich gar zu tod,
noch wolten sie nit stürmen,
also beschützt uns got.

23) Darnach ein lerman ware:
der Türk aber ein stück
der statmawer bei sant Klare
zersprenget durch sein dück,
ließ ein sturm anlaufen,
weiter sein heil versucht,
idoch ward bald sein haufen
geschlagen in die flucht.

24) Die statmawer lag nider
vier und vierzig klafter weit;
an der vier orten wider
ratschlugen die haubtleut;
die löcher man vermachte
mit greben und polwerk,
man arbeit tag und nachte
der stat zu einer sterk.

25) Aber ein lerman warte:
der Türk sein volk mit gwalt
auch not zu stürmen harte,
aber sie wichen bald;
in ir ordnung man schoße,
es kostet manchen man;
die haubtleut es verdroße,
das volk wolt nicht hinan.

26) Den dreizehenden tage
wol umb die achten stund
ein lerman ward geschlage:
ein ratschlag man erfund,
dem Türken genummen wuren
sechzehen tunn pulver
unter dem Kerner thuren,
den wolt zersprengen er.

27) Den virzehenden morgen
ward aber ein lerman:
umb siben ur mit sorgen
rucket der Türk hinan
mit dreien großen haufen,
an diesem morgen fru
ein sturm an zu laufen,
doch woltens nicht hinzu.

28) Und umb die eilften ure
ein lerman ward vermenget:
ein stück der mawer wure
mit eim thürnlein zusprengt
und durch die selbig lucken
sprengt ein die türkisch rott,
die thet man kecklich pucken,
stach virthalb hundert tot.

29) In dem sin etlich knechte
von uns gefallen auß
zu dem Salzthuren, sechte,
und haben in dem strauß
dem Türken abgejaget
ein peut, wol vier camel;
sie waren unverzaget,
got bhüts vor ungefell.

30) Unser knecht sind auch kummen,
haben dem Türken mer
unter der purg genommen
sechzehen tunn pulver
die het er unter graben,
und wolt durch falsche list
die purg zersprengt haben,
das doch vorkummen ist.

31) Darnach der türkisch hunde
an diser nacht zum end
dürfer und was noch stunde
mit seim leger verprent;
darnach sein ganzes here
zog ab zwen ganzer tag,
west nichts zu gwinnen mere,
fel ward all sein anschlag.

32) Was er den selben abend
weibsbild zu wegen bracht,
mit den selben sie habent
schendlich gethon die nacht,
darnach die armen frawen
hat die thirranisch schar
all lebendig zuhawen,
der doch ob tausent war.

33) Den fünfzehenden tage
fieng man in der schiltwach
drei böswicht, ich euch sage,
die bekenten darnach,
wie sie wolten anzünden
an fünf orten die stat,
daß die feind stürmen künden:
die man gevierteilt hat.

34) Den anderen tag mit eren
der Kacianer, wist,
mit etlichen Husseren,
hinauß gefallen ist;
acht Türken sie da fingen,
crabatich weib und man
theteten sie im abdringen,
bracht zwei camel darvon.

35) Am achtzehenden morgen
der Kacianer, schwind
ritt auß und bracht auß sorgen
vil pawren, weib und kind,
dem Türken er abdrange
sechs camel, viech und ross,
fünf Türken bracht gefange,
darzu ir sechs erschöß.

36) Also habt ihr den handel
türkischer ubelthat,
mit was mördischem wandel
er Wien belegert hat
in vier und zweinzig tagen,
darin er auf dem land
weib und kind hat erschlagen,
dörfer und merk verprant.

37) Auch führt er hin gefangen
vil frawen unde man.
Also hat es ergangen;
nun wöll wie rüfen an
Jesum Christum alleine,
daß er behüt all stund
sein christliche gemeine
vor dem türkischen hund.

Flug.-Bl. o. J., gedruckt in Nürnberg bei Jobst
Gut-Knecht. Weller Ann. 1, 106. Berl.Bibl. Ye
2888=R.v.Liliencron, Die historischen
Volkslieder der Deutschen vom 13.- 16.Jh.,
Bd.3. Leipzig 1867, Nr. 414 (=Fr.L. von
Soltau, Histor. Volkslieder Bd.1, o.O. 1836.,
Nr. 55)

Çeviri:

7. Yeni bir arki.

Viyana ehrinin Türkler tarafından ku atılması ile ilgili tüm olaylar

1) Siz seçilmiş Hristiyanlar
ister yaşlı ister genç dinleyiniz
sizlere şimdi anlatılanları
Avusturya'nın Viyana şehrindeki
ağır kuşatmayı
Türk köpeği tarafından,
sıraya dizilen ölüleri
gün be gün saati saatine.

2) Tarihler gösterirken
bize bin beşyüz
yirmi dokuz yılını
doğumundan sonra İsa'nın
Sen Matheus gününde
Viyana şehri yakılır
Türkler acıya sebep olur
yüreklere hüznü doldurur.

3) Bir gözcü³⁶ vurulur
Stuben kapısının önünde:
onların süvarileri
kovalar bizim atlıları;
dokuzu içeride kalır,
sonra Türk sürüsü
Fransızların evinde
Öldürür zavallı insanları.

4) Sonra ertesi gün,
şehir yanarken,
bir gözcü vurulur:
enine boyuna bir mil kadar
ve herşey yanar kül olur
tüm bedeller ödenir
insanların kazancı az olur.

5)Yirmi beş sabahı
eylül ayının
Viyana şehrini endişe alır,
çünkü Türkler görünür
üç küme halinde meydanda
yatar böylece pusuya
Stuben kapısının önünde, bildiriyorum,
Kerner kapısı ve Burg kapısında.

6) Altıncı gününde uzanır
Türklerin askerleri,
el koyarlar sulara,
sular akmaz artık şehre;
yaklaşırlar topları ile;
bir sonraki gün ise
iki köprüyü yakarlar,

Viyana'yı büyük üzüntüye boğarlar.

7) Aynı ayın yirmi sekizinci gününde
saat sekizde
bir gözcü vurulur
Kerner kapısının önünde:
Türkler savaşta
üçyüz askerini kaybeder
ve bizim tarafımızda
yediyi geçmez kaybımız.

8) Sonra üçüncü gününde
ekim ayının
bir gözcü vurulur:
askerler yılmadan³⁷
Türkleri genelevinde;
giderler avlamaya,
varken ortalıkta büyük bir kargaşa.

9) Yanmış olan surlar
şehrin önünü kaplar,
kazancı olan Türklerin,
olur zararımıza bizim;
onların halkı içeride idi
toplarla³⁸ irili ufaklı
kale burçlarından
vurdular şehrin içini.

10) Askerler onları sıkıştırdılar
savunmadan uzaklaştırdılar
kırılmış olan baltaları³⁹ ile;
bizim ordumuz ise
hataya düştü karşılık vererek ateş ile
onların sürüleri gizlenmiş
bodrumlarda ve yer alt mahzenlerinde
şehri sardı büyük bir tehlike.

11) Aynı ayın altısında
gönderilir bayrak taşıyan bir alay
savunmasız olan şehrin önüne,
geçmeleri için saldırıya;
sokaklar dar olduğundan
askerler çok olduğundan
açar Türkler ortaya ateş
sanki vururcasına hedef.

12) Yine de bu kargaşada
büyük zarar verilir düşmana
ancak yetersiz elde edilenler,
düşmandan kaçır askerler

³⁶ "Lerman" silahbaşı borusu çalan kimse anlamına gelmektedir. Bu sözcüğü "gözcü" ile çevirmeyi uygun gördüm.

³⁷"Landsknecht" ücretli asker, piyade anlamına gelir, ancak ben bu sözcüğü daha genel olan "asker" sözcüğü ile çevirmeyi uygun gördüm.

³⁸ Namlusu geri teper toplar kastedilmektedir.

çokça düşman ruhunu teslim eder,
nice asker ve asilzade de
gömülür siperlere
canını kurtaran da olur elbette.

13) Sonra Türk sürüsü geçer
saat on civarında
amansız bir saldırıya;
Kerner kapısının önünde
ve Stuben kapılarında
saldırırlar zalimce
ancak yenilince
çekilirler utanç içinde.

14) Yedinci günde
gece yarısı ikide
bir gözcü vurulur,
savaş düzeni kurulur:
uzunca süre beklenir,
Türk girmek istemez içeri

yüzbaşların sıkar canını
askerlerin girmek istemesi içeri.

26) Onüçüncü gününde
tahminen saat sekizde
bir gözcü vurulur:
bir çözüm bulunur,
Türklerden alınır
onaltı fiçı barut
Kerner kapısının altından
patlatılmadan önce.

27) Ondördünün sabahı
uyarır bir gözcü:
saat yedide endişeyle
Türkler yaklaşır
üç küme halinde
bu sabah erkenden
bir hücum başlatmak isterler
ancak katılmak istemezler.

28)

39. Türkische Prügelsuppe⁴¹

- 1) Ach, ach der großen Noth!
Hör Mahomet, du erzverlogener Gott
Des türkischen Geschlecht:
Ist dieses dann auch recht,
Daß du uns so betrogen,
Durch widriges Gefecht!
- 2) Wir glaubten fest an dich,
Und gleichwol ließt du uns in Stich:
Erlogen ist dein Thun,
Wir sahen's Alle nun,
Du hast uns Sieg versprochen,
Du Taubenkramers Sohn.
- 3) Schau, wie der Teutschen Macht
Zu unsrer Schand und flüchtig Laufen lacht;
Kannst du dann nicht es mehr?
Dü Lügenträumer hör:
Wirst du uns Sieg versagen,
Ich laß dich prügeln sehr.
- 4) Ist dies der Dank und Lohn,
Daß wir dich mehr geacht als Gottes Sohn,
In den Moscheen g'fleht,
Gemurmelt und gebet,
Und doch so kauderwälsche
Jetzunder uns ergeht?
- 5) Was Ehr empfingst du nicht,
Daß wir ein Gruft, dir Böswicht aufgericht!
Dein Sarg muß stählern seyn,
Hing am Magnetstein;
Viel besser wär's am Galgen,
Das hielte noch so fein.
- 6) Dein Lugenalcoran,
Was Ehre haben wir ihm angethan!
Wir trugen ihm umher,
Als ob's ein Bibel wär,
Und sind nur Fabeleien,
Die uns betrogen sehr.
- 7) Ich armer Großvezier,
Wie bärenhäutrisch geht es jetzt mit mir!
Mich jagt der Teutschen Macht,
Die ich vorhin verlacht;
Dafür vielleicht der Strange
Dörft seyn mein Kettenpracht.
- 8) Mein bester Schatz ist hin;
Das hab ich Narr jetzunder zum Gewinn,
3.8095(d)ünfthalben Million,
Sammt vielen Spott und Hohn,
Die kostbaren Standarten
Und Pferdschwänz sind darvon.

- 9) Ach, ich verlaßner Hund!
Wer hat doch wol jetzt meinen Türkenbund,
Der mir fiel von dem Kopf,
Da, als ich Guggelhopf,
Auf Hasenfüßen flohe,
Mit ganz entblößtem Schopf?
- 10) O widerwärtigs Glück,
Das mir entzeucht bei hundertsechzig Stück
Und fünfzehn tausend Zelt,
Und jaget aus dem Feld,
So daß mich jetzt mein Sultan
Für einen Cujon hält!
- 11) Mein, denke nur zurück,
Du Mahomet, du loses Bubenstück!
Bist du ein rechter Gott,
So hilf mir aus der Noth,
Und wirst du's mehr so machen,
So prügeln wir dich tod!
- 12) Ich hatte viel Geschnarch,
Als ob ich wär ein mächtiger Monarch;
Ein Narr war ich im Sinn,
Der leider noch ich bin,
Und meint, ich wär den Wienern
Schon in der Stadt darin.
- 13) Ja hinter sich, mein ich.
Wie bald hat doch das Blatt gewendet sich!
Mein Prahlen nahm ein End.
Die ich zuvor geschänd't
Die kochten mir die Suppen,

⁴¹ Özyurt, 259-262.

17) Mein Janitscharenheer,
Die flohen drauf, als ob's der Teufel wär;
Es schlug auf unsre Köpfe
Wie Donner in die Töpfe;
Wir waren in dem Bade,
Es gab ein wüst's Geschöpf.

18) Der Christen Gott dies thät;
Pfui, schäme dich, du Narr, du Mahomet!
Was bist du Nutz im Krieg?
Schau welch ein Lumpensieg
Ist dies auf unsrer Seiten,
Pfui Teufel, ei so lüg!

19) Mir wackelt schon der Kopf;
Dies machest du, du ohnmachtvoller Tropf,
Daß mich mein Sultan schilt,
Und vielleicht gar befiehlt,
Mich noch zu strangulieren,
Daß es den Kragen gilt.

20) Ich ließe mich auf dich;
Schau doch, wie schön, wie schön beschütz'st
du mich,
Daß es verhauset ist!
Ach, wär ich doch ein Christ,
So stünd es mit mir besser,
Weil du verlogen bist!

21) Neuhäusel ist todtkrank,
In Zügen schon, das haben wir zum Dank!
Es geht auf Ofen los,

Ach welch ein Herzensstoß!
Wir sind fast aufgerieben.
Der Schaden ist zu groß.

22) Wo seyd ihr, ihr Kameel,
Die an der Zahl ich bei neunhundert zähl?
Die Teutschen führen euch
In ihre Land und Reich,
Und jagen uns zu Fuße
Nach Hause allzugleich.

23) Ade, du tapfres Wien!
Du denkst vielleicht: zeuch an den Galgen hin!
Dein Sachsen und Bayreuth,
Die thaten mir viel Leid;
Ich muß mit Schand bekennen,
Daß ihr die Sieger seyd.

24) Es leb dein Leopold,
Und leucht aufs Neu sein mächtig's
Sceptergold!
Ich ziehe nun darvon,
Ich armer Erzkujon.
So giebt den Christenfeinden
Der Christengott den Lohn

Flug-Bl. o.O. Türkische Prügelsuppe, dem
verlogenen
GOTT MAHOMET...// Gedruckt im Jahr
1683//
F.W.. von Ditfurth, Die historischen
Volkslieder 1648
Bis 1756, Heilbronn 1877, Nr.38.

Çeviri:

Türk Dayak Çorbası⁴²

1) Ah, ah bu ne acızlık!

Türk soyunun

Yalancı Tanrısı Muhammed dinle:

Bu yaptığın adil mi,

Bizi aldattın böylesine,

Bu anlamsız harp ile !

2) Gerçekten inanmıştık sana,

Sen ise bizi bıraktın yarı yolda:

Yalan senin yaptıkların,

Hepimiz bunu artık gördük,

Bize galibiyet sözü verdin,

Seni eskicinin oğlu seni.

3) Bak gör Alman gücünü

Biz utanç içindeyken, bize gülmelerini;

Sen ise bunu yapmaktan acızsın,

Dinle seni hayalperest dinle:

Vermezsen bize galibiyeti ,

Dövdürürüm o zaman seni.

4) Bu mudur karşılığı,

Seni Tanrı'nın oğlundan çok saymanın bedeli,

Camilerde yakarıp,

Mırıldanıp dualar edip

Ve bunların sonucunda

Düşmek bu durumlara.

5) Seni ne çok onurlandırdık,

Senin gibi bir kötüye türbe yaptırдық!

Tabutun çelikten olmalı,

Bir mıknaş taşına bağlı;

Keşke dar ağacında olsaydı,

Oraya daha çok yakıştırdı.

6) Senin yalancı Kur'anına,

Ne kadar saygı gösterdik!

Her yere yanımızda götürdük,

Sanki İncilmişcesine,

Meğer hikâyeler varmış içinde,

Bizi bu kadar aldatan.

7) Ben zavallı bir başvezir,

Artık yok birşey yapılacak!

Alman gücü beni kovalayacak,

Benim önceleri alay ettiğim;

Boynumdaki idamlık ipim

Gerdanlık gibi olur süsüm.

8) En büyük hazinem elden gitti;

Budur budala olanın tek kazancı,

Beş buçuk milyon,

Ve iğneleyici alaylar,

Çok değerli sancaklar

Ve elden giden atlar.

9) Ah, ben terkedilmiş bir köpeğim!

Kimlerin eline geçti sarığım,

Düştü kafamdan sarığım,

Sarıksız kaldı başım,

Tavşan gibi kaçarken,

Tamamen açıkta mı başım?

10) Ey talihin kötü cilvesi,

Elimden 160 adet alan

Ve 15 bin çadırı,

Ayrıca meydandan kovan,

Artık sultanım beni

Zanneder korkak biri!

11) Düşün geriye bakıp bir düşün,

Muhammed işe yaramaz haylaz!

Gerçek Tanrı'ysan,

Bana yardım edersin o zaman,

Ve eğer böyle yapmazsan,

Öldürürüz seni dayaktan!

12) Çok şamata yaptım, kıyametler kopardım,

Sanki gerçek bir hükümdarmışım gibi

Ashında budalaymışım

Hala da öyleyim

Sandım ki Viyanalıların

Şehrine girdim.

13) Birden herşey değişti

Herşey tersine döndü!

Kendimi övmem son buldu

Aşağılamış olduklarımız

Bana çorbamı pişirdiler

Ağzımı yakıp, payımı verdiler⁴³.

14) Gömmüş olduğum patlayıcılar

Onurumu karalar

Cesur Stahremberg

Her zaman karşıma çıkar

Ve bana gösterir korkak askerlerimi

Böyle bir saldırıda dumanlı.

15) Çok saldırılar düzenledim,

Siperlere kadar yaklaştım,

Ravelinde'ye bile.

Ama ne fayda?

Sadece küfür ettik ve zarar verdik,

Onlar geldiklerinde.

⁴² Özyurt'un "Türk şarkıları antolojisinde" yer alan "Türkische Prügelsuppe" adlı metnin çevirisidir. Çeviriyi yaparken, metindeki fikirlere iştirak etmesem de, dönemin duygu ve düşüncelerini yansıtmaya bakımdan, metnin aslına sadık kalmaya ve kullanılan ifadeleri olduğu gibi aktarmaya özen gösterdim.

⁴³Bu satırlarda, bana dünyanın kaç bucak olduğunu gösterdiler, anlamı vardır.

16) En sonunda üstelik
Polonya'lılar ve Saksonya'lılar da saldırdılar
öfkeyle;
Cesur kont da öyle,
Kendi kahramanlık geleneđ

Abstract

It's known that Turks take a part in German Literature frequently. War, between these two cultures, had been one of the main elements which determined the image of the Turks in Europe. The Turkish songs which took form around the German spoken regions, took a place in the folkloric literature as the quite lovely kind, especially at the 16th and the 17th centuries. Increasing the number of these songs can be noticed, according to the continuous threat to the Christian society by the Turks. These songs, about the cruelties of the Turks, make the Christian society brave and call them to fight against the Turks.

One of the songs which to be observed under these conditions, known during the First Vienna surrounding. Another is known during the second one. The image of the Turks was very frightening during the first Vienna Surrounding. After the defeat of the Turks at the second Vienna Surrounding, the frightening image had become the object of derision. According to these two sample songs, known during the Vienna Surroundings, the Turkish Image which had changed, will be studied.

Keywords

German Literature, Folkloric Songs, Vienna Surroundings, Turkish Image.